

Fondi për të Drejtën Humanitare Kosovë
Fond za humanitarno pravo Kosovo
Humanitarian Law Center Kosovo

PODUJEVË

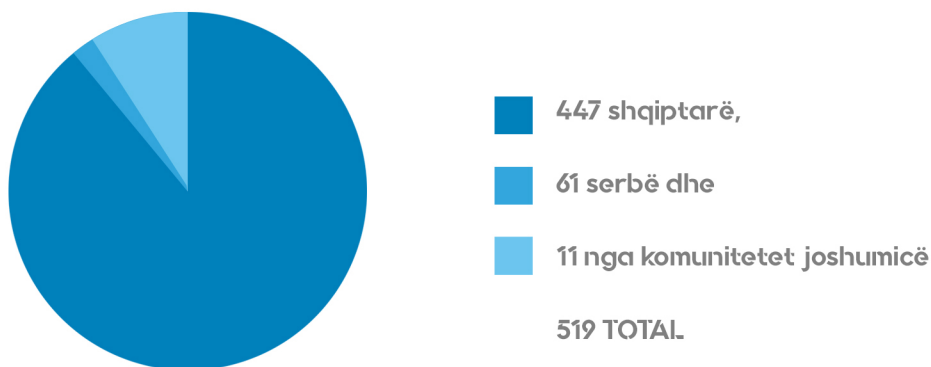
UPRA E ILUZHIFANIT

URA E LLUZHANIT

PODUJEVË

Para luftës qyteti i Podujevës/Podujevo ishte kryesisht i banuar nga shumica shqiptare, ndërsa rreth 2.8% ishin serbë dhe 1.4% i përkisnin komuniteteve të tjera jo-shumicë.

Në periudhën 1998 - 2000, në komunën e Podujevës/Podujevo janë vrarë dhe/apo zhdukur 519 persona, prej tyre 447 ishin shqiptarë, 376 ishin civilë ndërsa 71 ishin pjesëtarë të UÇK-së. Gjithashtu në këtë komunë humbën jetën dhe/apo u zhdukën 61 serbë, prej të cilëve 28 ishin civilë dhe 33 ishin nga formacionet e armatosura. Humbje pati edhe nga komunitetet tjera jo-shumicë, gjithsej humbën jetën 11 persona prej tyre 2 i përkisnin formacioneve të armatosura.

Gjatë vitit 1998, komuna e Podujevës/Podujevo u karakterizua me luftime të kohë pas kohshme midis forcave të armatosura serbe dhe UÇK-së. Më 15 shtator 1998 forcat serbe granatuan fshatin Dobratin/Dobrotin kështu duke i detyruar rreth 400 fshatarë të lëshonin shtëpitë e tyre. Ndërsa më 20 dhjetor 1998 forcat e mëdha ushtarake e policore arritën në Podujevë/Podujevo ku pati luftime edhe në Podujevë/Podujevo e edhe në fshatrat si Obrancë/O-branda, Gllamnik/Glamnik dhe Llapashticë e Poshtme/Donja Lapaštica.

Situata u tensionua edhe më shumë gjatë marsit të vitit 1999, sidomos në qytetin e Podujevës/Podujevo gjë që e detyroi popullsinë e mbetur të largoheshin për në Maqedoni apo të kërkonin strehim nëpër male.

Nga vendet që pësuan më së shumti gjatë viteve 1998 - 2000 ishte qyteti i Podujevës/Podujevo me rreth 100 persona të vdekur dhe/apo të zhdukur, pastaj fshatrat si: Lluzhan/Lužane, Dyz/Duz, Obrancë/Obrandë, Popovë/Popovo, Bradash/Bradaš, Pakashticë e Epërme/Gornja Pakaštica e kështu me radhë.

Më datë 1 maj të vitit 1999, rreth orës 12:00, mbi 40 persona po prisnin autobusin afër hotelit Besiana në një udhëkryq të Podujevës/Podujevo, mes dy rrugëve që njëra të dërgonte për në qytet e tjetra për në Prishtinë/Priština.

Rreth orës 12:30 aty kaloi autobusi i Nish Ekspresit që vinte nga drejtimi i Nishit, ku udhëtarë ishin persona në uniform. Autobusi nuk u ndal aty por vazhdoi në drejtim të Podujevës/Podujevo. Pas një kohe të shkurtër, i njëjti autobus u kthye gati i zbrazur dhe u ndal për t'i marr udhëtarët që po prisnin. Gjatë rrugës në drejtim të Prishtinës/Priština kur po kalonin mbi urën e Lluzhanit, një aeroplan i forcave të NATO-s goditi autobusin me një predhë.

Si pasojë e goditjes, aty humbën jetën 44 persona. Ndër ta ishin 31 civilë shqiptarë dhe 13 serbë prej të cilëve 7 civilë dhe 6 pjesëtarë të forcave serbe.

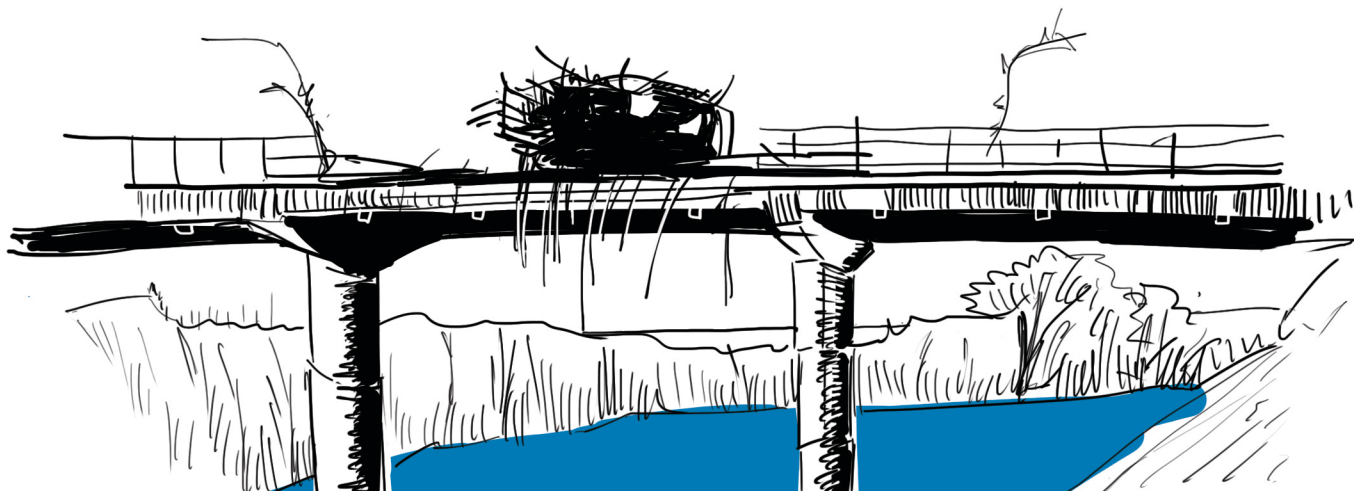
Autobusi nga goditja u nda në dy pjesë, ku një pjesë ra nga ura dhe pjesa tjetër mbeti e djegur aty mbi urë. Të mbijetuarit kishin pësuar djegie dhe lëndime të rënda trupore për të cilat u mjekuan në Spitalin e Prishtinës derisa njëri prej tyre nga plagët e marra, humbi dorën, njërin sy dhe më pas i amputuan edhe këmbën

Koloneli i NATO-s Konard Freytag, u deklarua se NATO e kishte marrë përgjegjësinë për sulmin, me arsyetimin se fatkeqësisht autobusi i cili në atë moment po kalonte mbi urë, nuk ishte parë nga piloti, pasi që vëmendja e tij kishte qenë e përqendruar në shënjestrën e tij, e që ishte ura.

Sipas gjetjeve të FDH dhe FDHK atë ditë në urën e Lluzhanit/Lužane
humbën jetën:

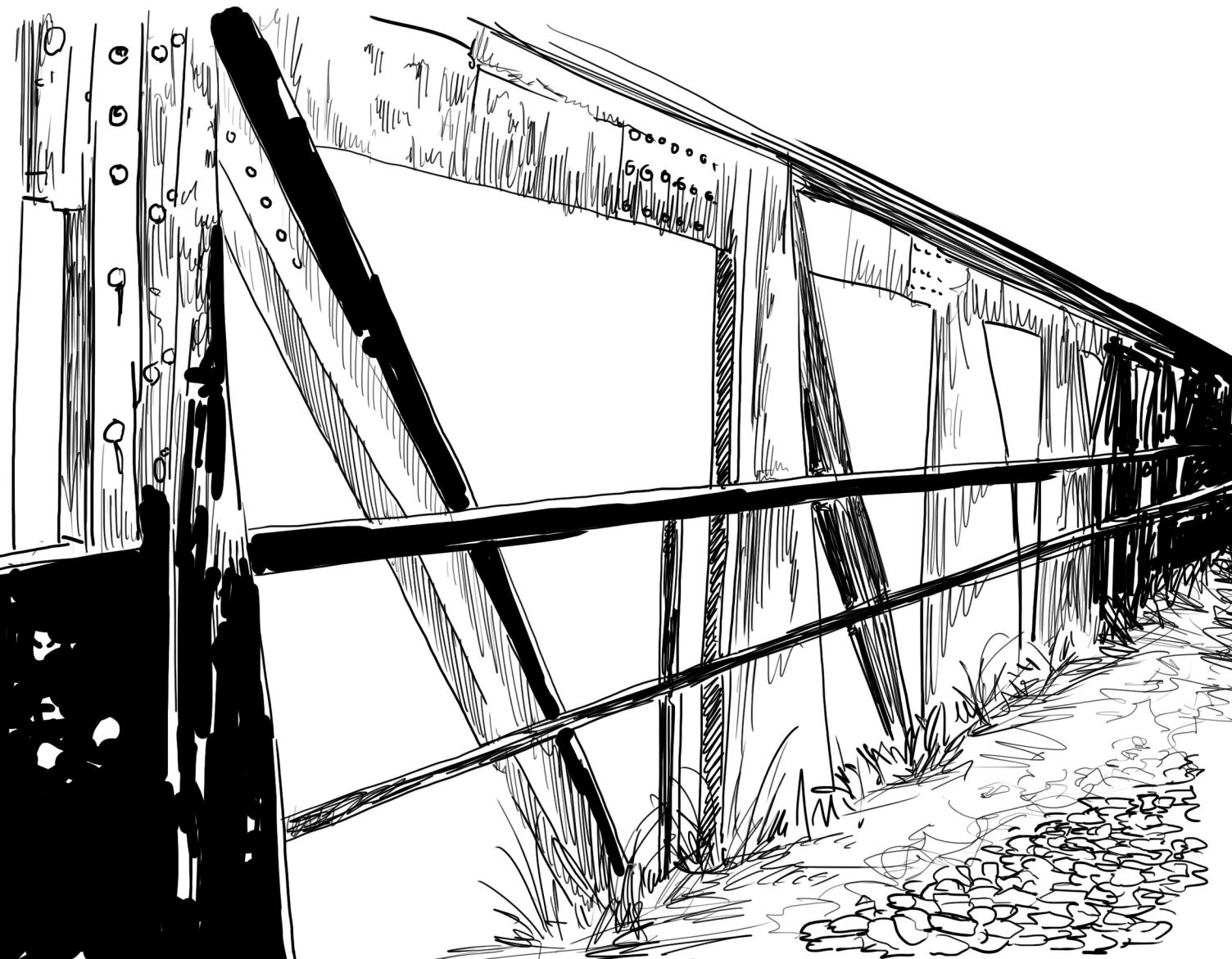
Shefqet Ajeti (1945), Kujtim Aliu (1968), Behxhet Bulliqi (1946),
Milovan Cvetic (1949), Božur Filipović (1948), Života Grujić (1964),
Miroslav Ilić (1961), Vladica Ivanović (1969), Ajeta Jakupi (1958),
Ibrahim Jakupi (1935), Miodrag Janković (1950), Vukosav Jelić (1950),
Gani Jupolli (1932), Mehmet Jusufi (1960), Arjeta Kopalla (1985),
Fatime Kopalla (1966), Fetije Kopalla (1953), Florinda Kopalla (1981),
Mirjeta Kopalla (1997), Xhavit Kopalla (1984), Bojan Kostić (1973),
Milana Malinić (1950), Drita Musa (1977), Fexhrije Musa (1970),
Selman Musa (1973), Marija Petrović (1984), Nikola Petrović (1982),
Smiljana Petrović (1933), Bexhet Podvorica (1960), Milazim Potera (1958),
Nurije Potera (1967), Ibrahim Qerimi (1940), Besa Ramadani (1991),
Besarta Ramadani (1993), Besnik Ramadani (1983),
Bislim Ramadani (1996), Fatime Ramadani (1963), Gani Ramadani (1928),
Muzafer Ramadani (1986), Rizah Ramadani (1959),
Serbeze Rexhepi (1933), Halime Rrahmani (1964), Adem Uka (1947),
Zoran Vukadinović (1972).

URA E LLUZHANIT

ÇKA KA QENË?

Ura e Lluzhanit është ndërtuar në fund të viteve të 60-ta si urë lidhëse mes fshatit Lluzhan/Lužane dhe fshatit Shakovicë/Šakovica të Podujevës/Podujevo, mbi lumin Llap i cili buron në malet e Kopaonikut dhe rrjedhë përmes Podujevës/Podujevo. Ura është objekt i rëndësishëm sepse mbi të kalon arteria rrugore që lidh Prishtinën/Priština me rajonin e Podujevës/Podujevo e tutje me Serbinë. Pjesa e dëmtuar si pasojë e goditjes në vitin 1999 është rregulluar pas luftës.

URA E LLUZHANIT

ÇKA ËSHTE SOT?

Deri në vitin 2021 tek ura e Lluzhanit nuk ka pasur asnjë shënim për ngjarjen që ka ndodhur aty, përveç që janë vendosur kurora të luleve në urë. Megjithatë në përvjetorin e 22-të të ngjarjes tragjike, me datë 1 maj 2021 është përruar pllaka përkujtimore kushtuar viktimave, e ngritur nga Komuna e Podujevës/Podujevo. Në pllakën përkujtimore janë shënuar emrat e 31 viktimave shqiptare dhe numri rendor 32, në vend të emrit të ndonjë viktime, përmbante tri pika. Kështu janë përjashtuar viktimat serbe që po ashtu humbën jetën në këtë ngjarje. Për më tepër, në pllakën përkujtimore nuk jipet asnjë shpjegim në lidhje me incidentin e ndodhur me datë 1 maj të vitit 1999. Kjo mënyrë e përkujtimit selektiv nuk kontribuon në tregimin e drejtë të ngjarjes si dhe diskriminon viktimat e nacionaliteteve të tjera. Edhe pas reagimit të FDHK-së, pllaka përkujtimore ka mbetur e njejtë, gjë që shpalos një narrativë të njëanshme. Të gjithë nismat për memoriale në nder të viktimave duhet t'i përfshijnë të gjitha viktimat, pa marrë parasysh përkatësinë e tyre gjinore, raciale apo etnike, në mënyrë që të fuqizohen narrativat gjithpërfshirëse.

URA E LLUZHANIT

HARTA

